

AANBEVELING Nr. 25

Aanbeveling aan de paritaire comités betreffende de strafbaarstelling van inbreuken op algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen

---

27.10.2015

2.490-2

AANBEVELING NR 25 AAN DE PARITAIRE COMITES BETREFFENDE DE STRAFBAARSTELLING VAN INBREUKEN OP ALGEMEEN VERBINDEND VERKLAARDE CAO-BEPALINGEN

I. CONTEXT

De wet van 6 juni 2010 die het sociaal strafwetboek (hierna : SSW) invoert, bevatte een overgangsregeling voor de bestraffing van inbreuken op algemeen verbindend verklaarde cao's, die afliep op 1 juli 2015.

In deze overgangsperiode bleven voor de strafbaarstelling van de inbreuken op de bepalingen van algemeen verbindend verklaarde cao's, naast de strafbepalingen van boek 2 van het SSW, ook de bestaande artikelen hieromtrent van de cao-wet van toepassing (de artn. 56, eerste lid, 1. en 57).

De memorie van toelichting bij deze wet vroeg dat de betrokkenen in deze overgangsperiode zouden nakijken of de definitieve regeling die door de wet in het vooruitzicht wordt gesteld (het artikel 189 van het SSW; zie hierna) zowel juridisch als praktisch aanvaardbaar is.

De Nationale Arbeidsraad heeft op 27 oktober 2015 het advies nr. 1.961 uitgebracht waarin in een eerste fase een aantal elementen van deze beoordeling zijn opgenomen.

Vanaf 1 juli 2015 is de in 2010 in het vooruitzicht gestelde regeling in werking getreden.

Het artikel 189 van het SSW bepaalt dat vanaf deze datum een inbreuk op een bepaling van een algemeen verbindend verklaarde cao die niet reeds door een artikel van het SSW wordt gesanctioneerd, bestraft wordt met een sanctie van niveau 1 (administratieve geldboete van 10 tot 100 euro: met 6 te vermenigvuldigen door toepassing van wettelijke opdecimen). Voor de inbreuk wordt de geldboete vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers. Vanaf deze datum zijn de bestaande artikelen hieromtrent van de cao-wet opgeheven.

De beoordeling van deze regeling die in het advies nr. 1.961 werd opgenomen bevat twee luiken.

A. Wat betreft de regeling voor de strafbaarstelling van inbreuken op algemeen verbindend verklaarde cao's opgenomen in het artikel 189 van het SSW

1. Sanctie van niveau 1 als "ondergrens"

De Raad merkt in het advies nr. 1.961 op dat het artikel 189 van het SSW in feite een "ondergrens" voor de bestraffing van inbreuken op algemeen verbindend verklaarde cao's vastlegt, namelijk een sanctie van niveau 1 (administratieve geldboete van 10 tot 100 euro: met 6 te vermenigvuldigen door toepassing van wettelijke opdecimen).

Indien immers geen strafbepaling opgenomen in het boek 2 van het SSW de constitutieve elementen omschrijft van de inbreuk op een bepaling van een algemeen verbindend verklaarde cao, wordt deze inbreuk toch strafbaar gesteld met een sanctie van niveau 1.

Zoals reeds gesteld in eerdere adviezen, wijst de Raad er op dat een bepaling waarvan de niet-naleving enkel strafbaar is met een administratieve geldboete een strafbepaling is.

Dit betekent dat alle algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen ook dienen nageleefd te worden door buitenlandse ondernemingen die in België werknemers ter beschikking stellen (op basis van artikel 5, § 1 van de wet van 5 maart 2002, die de zogenaamde Detacheringsrichtlijn 96/71/EG omzet in Belgisch recht).

2. De toepasselijke specifieke strafbepalingen

De Raad merkt in het advies nr. 1.961 op dat het boek 2 van het SSW, vanuit de doelstelling om beter rekening te houden met het legaliteitsbeginsel in strafzaken, op basis van een indeling per materie een omschrijving van de constitutieve bestanddelen van alle inbreuken van het sociaal strafrecht bevat, met daaraan verbonden een sanctie van 1 van de 4 weerhouden niveaus in functie van de ernst van de inbreuk.

Indien de constitutieve bestanddelen van een strafbepaling overeenstemmen met een bepaling van een (algemeen verbindend verklaarde¹) cao, is de betreffende strafbepaling van toepassing indien er een inbreuk is op die cao-bepaling.

In een aantal van de strafbepalingen van boek 2 van het SSW wordt, naast de constitutieve bestanddelen van de inbreuk, verwezen naar de/een (algemeen verbindend verklaarde) cao, maar dit is niet steeds het geval en ook niet nodig om de betreffende strafbepaling te kunnen toepassen bij inbreuk op een (algemeen verbindend verklaarde) cao-bepaling.

In de afgelopen overgangperiode heeft de Raad, in samenwerking met de FOD WASO, onderzocht welke strafbepalingen van boek 2 van het SSW kunnen toegepast worden bij inbreuk op algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen van de Raad.

De Raad heeft hierbij ook rekening gehouden met de wijzigingen en aanpassingen aan het SSW opgenomen in het voorontwerp van wet, waarover hij op 6 november 2013 het advies nr. 1.873 heeft uitgebracht. Eveneens werd rekening gehouden met strafbepalingen die eventueel in andere wetgeving werden opgenomen.

Dit onderzoek wordt in tabelvorm in bijlage bij het advies nr. 1.961 opgenomen.

De bedoeling van de Raad is om voor zijn algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen rechtszekerheid te creëren wat betreft de toepasselijke strafbepaling van boek 2 van het SSW (indien er een is) of een strafbepaling opgenomen in een andere wet.

Dit zal ook duidelijkheid scheppen bij toekomstige cao-onderhandelingen.

---

¹ Er dient opgemerkt te worden dat het artikel 189 niet van toepassing is op niet-algemeen verbindend verklaarde cao's. Het is evenwel mogelijk dat een niet-algemeen verbindend verklaarde cao-bepaling strafbaar wordt gesteld door een bepaling van boek 2 van het SSW.

Zo wordt voor een aantal cao-materies immers duidelijk welke de constitutieve bestanddelen van de inbreuk(en) zijn die in de strafbepalingen van het boek 2 van het SSW (of elders) zijn opgenomen en welke sanctie voor de inbreuk wordt voorzien. De strafmaat voor inbreuken op (algemeen verbindend verklaarde) cao-bepalingen zou geen onderhandelingsmaterie voor de sociale partners moeten zijn. De cao-onderhandelingen dienen zich te concentreren op de rechten en verplichtingen van werkgevers en werknemers en niet op de bestraffing van het niet-respecteren van deze rechten en verplichtingen.

Deze duidelijkheid kan de sociale partners verder aansporen om de bepalingen van de cao's die zij sluiten te formuleren in functie van de bestaande strafbepalingen.

Wanneer echter zou blijken dat hetgeen in een cao-bepaling wordt voorzien niet overeenkomt met de constitutieve bestanddelen van een specifieke strafbepaling, zal een sanctie van niveau 1 van toepassing zijn bij een inbreuk op de algemeen verbindend verklaarde cao-bepaling.

B. Wat betreft de specifieke strafbepalingen in boek 2 van het SSW die kunnen toegepast worden op inbreuken op een aantal verplichtingen

In het advies nr. 1.961 heeft de Raad tevens een beoordeling opgenomen over het feit of de naleving van een aantal verplichtingen die (kunnen) opgenomen zijn in algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen afdoende wordt verzekerd door de bestaande strafbepalingen (in casu gaat het om deze opgenomen in boek 2 van het SSW).

Meer bepaald, werd de strafbaarstelling en de strafmaat onderzocht van/voor :

- * enerzijds, de werkgeversverplichtingen met betrekking tot loonbetaling, arbeidstijd (maximale werk- en minimale rustperiodes en minimum aantal betaalde vakantiedagen) en betalingen aan de fondsen voor bestaanszekerheid; en
- * anderzijds, de werkgeversverplichtingen met betrekking tot het collectief overleg (informatie en raadpleging) met de werknemersvertegenwoordigers en desgevallend met de werknemers, voor zover voorzien in toepassing van de cascaderegels, en de verplichtingen inzake vertrouwelijkheid van de werknemersvertegenwoordigers.

De eerste categorie van werkgeversverplichtingen werd prioritair onderzocht omdat het gaat om verplichtingen die zowel aan Belgische ondernemingen als aan buitenlandse ondernemingen die in België werknemers ter beschikking stellen, moeten kunnen opgelegd worden om een "equal playing field" te creëren en "social dumping" te kunnen bestrijden.

De Raad komt in het advies nr. 1.961 tot de conclusie dat de strafbaarstelling van deze hogergenoemde verplichtingen afdoende lijkt.

Dezelfde conclusie geldt voor de werkgeversverplichtingen met betrekking tot het collectief overleg (informatie en raadpleging) met de werknemersvertegenwoordigers en desgevallend met de werknemers, voor zover voorzien in toepassing van de cascaderegels, alsook voor de verplichtingen inzake vertrouwelijkheid van de werknemersvertegenwoordigers.

Evenwel, voor het onderzoek van de vraag of de strafbaarstelling van de andere verplichtingen opgenomen in de algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen van de Raad nodig of afdoende is, heeft de Raad meer tijd nodig.

In een tweede fase zal hieromtrent nog een advies van de Raad worden uitgebracht. Parallel hiermee zal geëvalueerd worden of de inwerkingtreding van het artikel 189 van het SSW ook in de praktijk leidt tot een strafbaarstelling van algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen waar nodig en op afdoende wijze.

II. EIGENLIJKE AANBEVELING AAN DE SECTOREN

De Raad heeft zich in het advies nr. 1.961 gebogen over de strafbaarstelling van algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen van de Raad.

Het artikel 189 van het SSW regelt echter de strafbaarstelling van alle algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen, ook deze van de sectorale cao's.

Voor de algemeen verbindend verklaarde sectorale cao-bepalingen wordt een "ondergrens" voor de strafbaarstelling van inbreuken (sanctie van niveau 1) ingevoerd wanneer er geen strafbepaling voorhanden is waarvan de constitutionele bestanddelen overeenstemmen met de sectorale cao-bepaling.

De Raad heeft hierboven aangeduid dat het belangrijk is om rechtszekerheid te creëren wat betreft de toepasselijke strafbepaling van boek 2 van het SSW (indien er een is) of een strafbepaling opgenomen in een andere wet, hetgeen eveneens het geval is voor inbreuken op (algemeen verbindend verklaarde²) sectorale cao-bepalingen.

Hiertoe heeft de Raad in samenwerking met de FOD WASO de tabel opgenomen in bijlage bij het advies nr. 1.961 opgesteld, waarin aangeduid wordt welke strafbepalingen kunnen toegepast worden bij inbreuk op de algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen van de Raad.

De Raad is van oordeel dat deze tabel ook door de sectoren als uitgangspunt kan gebruikt worden om na te kijken welke strafbepalingen eventueel van toepassing kunnen zijn bij inbreuk op de (algemeen verbindend verklaarde) sectorale cao-bepalingen.

Er werd immers bij het opstellen van deze tabel gebruik gemaakt van een zekere methodiek, die ook voor de sectorale cao-bepalingen kan gebruikt worden. Op deze wijze wordt tevens gezorgd voor een uniforme benadering wat betreft de toepasselijke strafsancities op dezelfde of gelijkaardige sectorale cao-bepalingen in de verschillende sectoren.

A. Wat betreft de toepasbaarheid van de bestaande strafsancities op sectorale cao-bepalingen

In het licht hiervan, beveelt de Raad de paritaire comités aan om de strafbaarstelling van de (algemeen verbindend verklaarde) sectorale cao-bepalingen voor hun sector te bekijken, hierbij gebruik makend van de methodiek die werd toegepast voor de tabel in bijlage bij het advies nr. 1.961.

Het SSW heeft de erin opgenomen strafsancities per thema geordend en de toepasselijkheid van deze strafsancities op de algemeen verbindend verklaarde cao's van de Raad, zoals onderzocht door de Raad in de door hem opgestelde tabel, laat de sectoren toe om voor sectorale cao-bepalingen over deze thema's de strafbaarstelling van sectorale cao-bepalingen op een coherente wijze te onderzoeken.

---

² Er dient opgemerkt te worden dat het artikel 189 niet van toepassing is op niet-algemeen verbindend verklaarde cao's. Het is evenwel mogelijk dat een niet-algemeen verbindend verklaarde cao-bepaling strafbaar wordt gesteld door een bepaling van boek 2 van het SSW.

Voor materies die uitsluitend of voornamelijk bij sector-cao worden geregeld, kan een eigen onderzoek van de sector aangewezen zijn.

Op deze wijze kunnen de paritaire comités duidelijkheid en rechtszekerheid hieromtrent creëren.

B. Wat betreft de beoordeling of de strafbaarstelling van de sectorale cao-bepalingen afdoende of nodig is

Voor een aantal werkgevers- en werknemersverplichtingen opgenomen in cao-bepalingen van de Raad werd reeds een beoordeling gedaan in het advies nr. 1.961.

De Raad neemt zich voor om in een tweede fase een beoordeling te maken van de strafbaarstelling van de andere algemeen verbindend verklaarde cao-bepalingen van de Raad en eventuele aanpassingen voor te stellen.

De Raad wenst ook de situatie op het terrein bij deze beoordeling te betrekken en zal nagaan welke materies opgenomen in (algemeen verbindend verklaarde) cao's (van de Raad of de sectoren) aanleiding geven tot het opstellen van processen-verbaal door de sociaal inspecteurs en voor welke inbreuken strafsancities worden opgelegd.

Hij wenst deze tweede fase af te ronden binnen een periode van twee jaar.

Hierbij kan opgemerkt worden dat de beoordeling door de Raad of de bestaande strafbepalingen afdoende of nodig zijn, deels reeds opgenomen in het advies nr. 1.961 en verder te onderzoeken door de Raad in de tweede fase, ook een beoordeling inhoudt wat betreft de bestraffing van inbreuken op bepalingen van (algemeen verbindend verklaarde) sectorale cao's, onder voorbehoud van een eigen onderzoek door de sectoren waar nodig.

Indien de paritaire comités bij hun onderzoek tot de conclusie zouden komen dat de strafbaarstelling van inbreuken op bepaalde (algemeen verbindend verklaarde) sectorale cao-bepalingen niet nodig of niet afdoende zou zijn, vraagt de Raad dat zij hem hiervan in kennis stellen.

In concreto, komt het de sectoren toe om, rekening houdend met de elementen reeds opgenomen in het advies nr. 1.961 van de Raad, aan de Raad te laten weten of zij van oordeel zijn dat bepaalde sectorale cao-bepalingen strafrechtelijk dienen gesanctioneerd te worden, ofwel strenger of minder streng strafrechtelijk dienen gesanctioneerd te worden ofwel niet strafrechtelijk dienen gesanctioneerd te worden.

De Raad zal de bemerkingen van de sectoren opnemen in de voorziene tweede fase voor zijn beoordeling en mede in functie hiervan en van zijn werkzaamheden in de tweede fase beslissen om, ook voor wat deze sectorale cao's betreft, een aanvulling of wijziging van de bepalingen van het SSW aan de regering te adviseren met het oog op de al of niet sanctionering van de niet-naleving van de cao's en de vaststelling van de wijze van sanctionering.
